

LUD

Jedynie pismo polskie w Brazylii wychodzące dwa razy na tydzień.

Wydawca i Redaktor: Książk Jan Pałka

PRENUMERATA: W Brazylii 10\$000 z góry, 11\$000 z dołu, półroczna 6\$000; za przesyłką osobną, nie we wspólnych paczkach, dopłaca się 3\$000; w Argentynie 6 pezów; w Europie 3 dolary; w Ameryce Północnej 2\$50 dolary; w Urugwaju 3 pezy urugwajskie.

Adres Redakcji „Ludu”: Curitiba — Aven. Dr. Jayme Reis 115
Adres dla listów: Curitiba — Caixa Postal 155 — Paraná, Brasil

OGŁOSZENIA drobne do 3 cm. wysokości przez jeden łam: do 3 razy należy przysłać 5\$000. — Ogłoszenia płacić się zawsze z góry, inaczej nie umieszczają się. Ogłoszenia można płacić znaczkami pocztowymi.

„O POVO“ -- Jornal polono bisemanal

Cena numeru 300 rejsów

W KURYTYBIE do nabycia w sklepach pp. Domańskiego, Krzyżanowskiego, R. Piekarka — Kubisa.

PREZYDENT DR. GETULIO VARGAS objął Rządu Brazylii

Prezydent Dr. Getulio Vargas wśród niezwykle gorących powitań w czasie całej swej triumfalnej podróży z Parany poprzez São Paulo przybył do Rio de Janeiro.

Stolica Brazylii zgotowała Wielkiemu Oswobodzicielowi Republiki niezwykle owocne przyjęcie.

W poniedziałek ubiegły, to jest dnia 3 listopada, Prezydent Dr. Getulio Vargas ujął w silne swe dłonie rządu Brazylii. Chwila to dla narodu brazylijskiego historyczna.

Nowy duch, duch nadziei w lepszą przyszłość wstąpił w serca obywateli brazylijskich.

Nowy rząd Republiki Brazylijskiej

Nowy gabinet ministrów rządu Prezydenta Getulio Vargas utworzył się ostatecznie w następujący sposób:

Ministrem Komunikacji został generał Juarez Tavora; ministrem Skarbu — José Maria Witaker; ministrem Wojny — generał Leite de Castro; ministrem Marynarki — admirał Izaias de Noronha; ministrem

Spraw Zagranicznych — Afranio Mello Franco; ministrem Sprawiedliwości — Osvaldo Aranha; ministrem Rolnictwa — Assis Brasil; na czele nowego ministerstwa Pracy stanął Lindolpho Collor, a ministrowa Oświecenia — Francisco de Campos.

Niektórzy ministrowie już objęli swe stanowiska.

PROGRAM Prezydenta Getulio Vargasa

Prezydent Getulio Vargas, przy objęciu rządów Republiki, wygłosił program prac swego rządu.

Nawiązując do wybuchu rewolucji w dniu 3 października b. r. która w krótkim czasie objęła cały kraj, prezydent Getulio Vargas przypomniał, że rewolucja wykazała, iż naród brazylijski jest panem swego losu i swej przyszłości.

Rewolucja nie ujawniła walk klasowych, ani też ludności cywilnej z wojskiem, lecz był ruchem wszystkich klas całego narodu w obronie wolności zagrożonej.

Zwycięstwo rewolucji pozwoliło koniec ciemieniu narodu, który całe zaufanie pokłada w oswobodzicielach; starać się będziemy nie słowami lecz czynami nowego rządu, by to zaufanie wzrastało i silniej się zadzierzgało.

Oto najważniejsze punkty programu w pracy nowego rządu nad odrodzeniem państwa, które wydają się być najbardziej koniecznymi i pożytecznymi:

- 1) Udzielenie amnestii.
- 2) Uzdrawienie stosunków, usuwając i unieszkodliwiając szerzycieli zepsucia.
- 3) Rozpowszechnianie nau-

czania publicznego, zwłaszcza technicznego i zawodowego; w tym celu zostanie utworzone ministerstwo Oświecenia i Zdrowia Publicznego.

- 4) Utworzenie rady doradczej.
- 5) Wyznaczenie komisji do wyświetlenia odpowiedzialności złożonych rządów i ich stronników, odnośnie do użycia grosza publicznego.
- 6) Zmiany w wojsku i w uzbrojeniu zgodnie z wymogami obrony narodowej.
- 7) Reforma systemu wyborczego.
- 8) Reorganizacja sądownictwa.
- 9) Rewizja statutów federalnych.
- 10) Ujednostajnienie norm administracyjnych.
- 11) Zaprowadzenie oszczędnej administracji.
- 12) Reorganizacja Ministerstwa Rolnictwa.
- 13) Podniesienie produkcji.
- 14) Przejrzenie systemu podatkowego.
- 15) Utworzenie ministerstwa Pracy.
- 16) Dążenie do podziału wielkich majątków i popieranie drobnej własności.
- 17) Zorganizowanie sieci linii kolejowych i dróg kołowych.

Władysław Neumann

Parę słów o komunizmie

Cywilizacja polega nie tylko na rozwoju nauki, na postępie w dziedzinie literatury i sztuki oraz zdobyciach techniki,

lecz głównie na wyrabianiu w naturze ludzkiej zdrowych zasad moralności. Dyscyplina społeczna jest niezbędną w każ-

dym narodzie, ona to stwarza warunki zachowania się, zgodnego z dobrem społeczeństwa. Prawidła te jednak, stanowiące niejako ramy dla ustroju społecznego danego narodu, oparte są na tradycji czyli na pojęciach, uczuciach i potrzebach przeszłości a ewolucja, czyli zmiana tych ram, odbywać się musi powoli. Bez stałych tradycji nie może się utrzymać żadna cywilizacja, jednakże bez powolnej zmiany tradycji, postęp jest niemożliwy. Trudność polega na utrzymaniu równowagi a umiejętność zastosowania reform polega głównie na tem, by wprowadzać tylko te zmiany, które są już faktycznie potrzebne i do których naród już dojrzał. Katastrofa Rosji, której reformatorowie chcieli w ciągu jednego pokolenia przeskoczyć od niewolnictwa do najszerzej konstytucyjnej, daje odstraszący przykład, do czego prowadzi niecierpienie się z koniecznością stopniowego rozwoju.

Trudne warunki życia jakie wytworzyły się po wojnie światowej, na skutek całego szeregu czynników wojną tą spowodowanych, utworowały oczywiście drogą skrajnym żywiołom do wpajania w szerokie warstwy ludności na całym niemal świecie, — mniemania, że radykalna zmiana ustroju społecznego, może wyleczyć niedomagania społeczeństwa.

Jaki rezultat dała radykalna zmiana ustroju społecznego w Rosji, mamy tego dowody. Pod hasłem zniszczenia kapitalizmu i jego zła, zniszczono kapitał i jego dobra. Ani w rolnictwie, ani w przemyśle, mimo ogromnych wysiłków rządu sowieckiego, nie osiągnięto poziomu przedwojennego w produkcji. Zarówno majątki ziemskie jak i fabryki nie mogą pod zarządem państwowym wykazać sprawności dawnej, gdyż zniszczenie kapitału prywatnego zabliło przedsiębiorczość i zmniejszyło wytwórczość. Osiągnięta wysokość płacy zarobkowej wynosi „staż” — jak mówią oficjalnie statystyki Sowietów, — 93 — 95 proc. płacy przedwojennej, przy czym drożyzna w Rosji sowieckiej jest większa, niż gdziekolwiek. Położenie klasy robotniczej, która jest przede wszystkim uprzywilejowaną w tej republice, jest ciężkie. Aby za wszelką cenę podnieść wydajność pracy, wydano surowy zakaz strajków, zaprowadzono ciężkie kary za nieposłuszeństwo, a o osmiogodzinnym dniu pracy w fabrykach sowieckich nie wolno mówić. Pracuje się 10 godzin i więcej. Przewrót komunistyczny w Rosji nie przyniósł dobrobytu szerokim warstwom ludności i nie dał im równych praw obywatelskich. Przedstawicielstwo narodu na zasadzie powszechnego prawa wyborczego nie istnieje, gdyż uznane zostało za zbyt techniczne, skoro wyjaśniło się po wyborach, że komuniści są, w mniejszości, a

sejm ustawodawczy zastąpiono przez rady robotniczo-włościańskie. Wolność przekonań oczywiście zniesiono — niema wolności prasy, niema wolności wyznania a o nietolerancji świadczy terror i strasza idąca z tymże w parze statystyka, która wykazuje — (jak przytacza na podstawie autentycznych źródeł Prof. Charles Sarolea. »Wrażenia z Rosji So-

wieckiej») iż w przeciągu pierwszych 6-ciu lat skazano na śmierć: 28 biskupów, 1,219 popów, 6,000 profesorów i nauczycieli, 9,000 doktorów, 54,000 oficerów, 26,000 żołnierzy, 70,000 policjantów, 12,950 obywateli ziemskich, 355,250 osób pracujących umysłowo, 193,290 robotników i 815,100 chłopów.

C. d. n.

WIADOMOŚCI Z POLSKI I O POLSCE

Co słyhać w Polsce?

Co słyhać w Polsce? Jak idą wybory? Co jest z Gdańskiem i Niemcami? — pytają się nasi czytelnicy z długo poskramianą ciekawością.

Nawiązana komunikacja pocztowa i telegraficzna Brazylii z Polską donosi, że w Polsce nie jest tak strasznie, jak to kilka dni temu przypuszczaliśmy, zapewne pod wpływem tutejszych wypadków.

W Europie zawsze gotuje się do wojny; pomiędzy Polską i Niemcami stosunki się naprężają ale znów do wypowiedzenia wojny nikomu się nie śpieszy, a nawet Niemcy marząc o odwrotnej wojnie lekają się odpowiedzialności za bezpośrednie spowodowanie wojny. Zresztą, tak Niemcy jak i Polska znajdują się obecnie w okresie przesilenia politycznego.

W Polsce na drugą niedzielę odbędą się wybory. Zdaje się, że żadne wybory

w Polsce nie były poprzedzane tak niezwykle wydarzeniami politycznymi wewnątrz kraju jak obecnie.

Uwięzienie niektórych posłów wywołało zaburzenia; wkrótce jednak uspokoiły się umysły, odkładając porachunki na później, bo na gwałt każde stronnictwo gotuje się do wyborów.

Również i rząd jest mocno zajęty wyborami. Marszałek Piłsudski udzielił wywiadu w którym poruszył sprawę dochodów i wydatków państwa czyli o budżecie i o sposobie jego uchwalenia w sejmie; zapewniał, że tegoroczne wydatki nie przewyższą dochodów.

Wobec ostatnich zakusów Niemców, wyrażone przez ministra niemieckiego Treviranusa, rząd Polski mocno zaprotestował, a w całym kraju odbyły się liczne manifestacje potępiające zaczepne mowy niemieckiego ministra.

25-lecie kapłaństwa Prymasa Polski

Prymas Polski, Książk Karol August Hlond obchodził 25-lecie swej pracy kapłańskiej.

Dostojny jubilat odeprawił w dniu jubileuszowym uroczyste nabożeństwo w katedrze w Poznaniu.

Na uroczystość przybyli obok przedstawicieli władz miejscowych — cywilnych i wojskowych, ks. arcybiskup Teodorowicz, ks. biskup Robb z Jassy, ksiądz biskupi Laubitz, Dymek, Przeździecki, Radoński i biskup nominat Adamski.

W czasie nabożeństwa ks. arcybiskup Teodorowicz wygłosił kazanie. Jednocześnie na placu przed katedrą zebrały się delegacje stowarzyszeń, cechów

i organizacji społecznych ze sztandarami i wysłuchały mszy odprawionej z balkonu katedry.

Około południa wyszedł na plac ks. prymas w otoczeniu szambelanów papieskich i rycerzy maltańskich oraz dygnitarzy duchownych i świeckich i po odebraniu hołdu udzielił zebranym błogosławieństwa w imieniu Papieża.

Po południu odbyła się w auli Uniwersytetu uroczysta akademija. Na program jej złożyły się przemówienia ks. biskupa Dymka i wiceprezydenta miasta Kłodzka oraz produkcje chóru kościelnego.

Na zakończenie uroczystości odbył się w białej sali Bazaru raut.

Polacy amerykańscy przeciw Hearstowi

Francja wydalila ze swego kraju amerykanina W. Hearsta, wydawcę wielu pism amerykańskich.

Uczynila zaś to z tego powodu, że Hearst wykradł pewne dokumenta dotyczące ugody francusko-angielskiej a nadto stale w swych dziennikach występował przeciw Francji, a służył interesom Niemiec.

Powracającemu do Ameryki Północnej Hearstowi rada miasta w Chicago uchwalila zgotować owocne przyjęcie. Oparli się temu obywatele polscy miasta Chicago, wychodząc z

założenia, że jeżeli Hearst został skrzywdzony, to upomni się o to rząd Stanów Zjednoczonych, a rada miasta Chicago niema obowiązku bronić Hearsta, a uroczyste przyjmowanie przyjaiciela Niemiec byłoby propagandą niemiecką.

Z Brazylii

DOBROWOLNE OPODATKOWANIE SIĘ NA SPŁACENIE DŁUGÓW ZAGRANICZNYCH.

W chwili gdy rewolucja usunęła dawny rząd i naród bra-

zyljski stanął z otuchą do nowego życia, powstała samorzutnie piękna myśl spłacenia zagranicznych długów drogą dobrowolnych ofiar opodatkowania się.

Myśl ta wnet przyjęła realne kształty, albowiem już w kilka dni po rewolucji zebrano w Rio de Janeiro w tym celu poważną sumę, a zawszadł podnoszą się głosy o przeprowadzenie tej patriotycznej idei na terenie całej Republiki.

ZUCHWAŁOŚĆ KAPITANA NIEMIECKIEGO STATKU PRZYPLACONA KATASTROFA

W dniu 25 października przybył do portu w Rio de Janeiro niemiecki okręt »Baden«, prowadzony przez kapitana E. Rolin.

Statek należał do Towarzystwa Hamburg-America-Line. Statek »Baden« po krótkim zatrzymaniu się podniósł kotwicę i usiłował wypłynąć na pełne morze, by udać się w kierunku Buenos Aires.

W chwili, gdy statek przepłynął obok fortecy Santa Cruz, straż morską dała trzykrotnie znak ślepem wystrzałem armatnim, kapitanowi okrętu, ażeby się zatrzymał.

Kapitan Rolin, który powinien był postarać się o pozwolenie wyjazdu w fortecy Santa Cruz, tego nie uczynił, ani też nie posłuchał ostrzegawczych sygnałów.

Dopiero wtedy straż morską rzuciła na nieposłusznego statek granat, który eksplodował, rozbijając przód okrętu i zabijając 26 pasażerów a raniąc 23.

Nieposłusznego kapitana zawrócił do portu.

Wszyscy pasażerowie okrętu, a tak samo i niemieckie władze, które przeprowadziły śledztwo stwierdziły, że sprawcą katastrofy jest kapitan Rolin, który zlekocwał sobie ostrzegawcze znaki fortecy Santa Cruz.

Dość należy, że kapitan Rolin jest bratem innego komendanta tego samego nazwiska, który miał przez pewien czas wzbронiony wstęp do portów brazylijskich.

BYŁY SEKRETARZ SKARBU PODAJE WYJAŚNIENIA.

Z polecenia Rządu, zostały przewiezione do pałacu prezydenta wszystkie dokumenty i papiery odnoszące się do skarbu Stanu a które znajdowały się w mieszkaniu Dr. Lysimaco Ferreira da Costa, byłego sekretarza Skarbu.

Również i sam Dr. Lysimaco da Costa został zawezwany do pałacu prezydenta w celu udzielenia wyjaśnień w sprawie swej misji w której występował jako przedstawiciel Stanu za granicą z okazji czynionych prób otrzymania pożyczki w Paryżu i Londynie.

Parana RUCH KOLEJOWY WZNOWIONY

Dyrekcja Kolei Żelaznej »S. Paulo-Rio Grande« donosi, że ruch kolejowy dla publiczności został wznowiony tak w Stanie Parana jak i innych Stanach.

Pociągi osobowe kursują według rozkładu, jaki był poprzednio ogłoszony.

UNIEWAŻNIONE KONTRAKTY

Szef Tymczasowego Rządu Stanu Parany, generał Mario Tourinho unieważnił kontrakty zawarte z Towarzystwem Kolei Żelaznej »São Paulo-Rio Grande« które się podjęło wybudowania kolei żelaznej do Guarapuavy.

Powodem unieważnienia tych kontraktów były nadużycia na szkodę Stanu. W ten sposób dwa miliony sto tysięcy hektarów ziemi zostaną oddane z powrotem Stanowi.

Niemiecka propaganda przeciw Polsce w Brazylii

W Portoalegreńskim dzienniku »Correio do Povo« (w numerach 16—19. IX. 30) zamieszczony został tendencyjny artykuł, w którym bezimienny autor przytacza dowody i tezy z osławionej książki René Martel'a zatytułowanej »Wschodnie Granice Niemiec«. Jak wiadomo, René Martel, jest jednym z kilku francuzów, który, posługując się »naciągniętymi« źródłami udowadnia, że tak zwany »kurytarz« należy się Niemcom. Zdemaskowanie nieprawdziwych źródeł użytych przez René Martel'a i błędność jego wniosków już dawno wykazali źródłowo nie tylko polscy pisarze polityczni, ale także francuscy i angielscy (Kazimierz Smogorzewski, René Pi-

non, d'Ormesson, E. Augur, Jakob Seydoux, W. Thelphs Brown i wielu innych) W pracach swych o Pomorz u wykazali, że jest polskiem i że Polsce przysługuje prawo dostępu do morza przynajmniej w takiej formie, jak go posiada obecnie.

Zresztą, tendencyjna książka René Martel'a poszła już, jako bez wartości, w zapomnienie, i w Europie nikt twierdzeniem Martel'a nie daje wiary.

Przykrym więc jest fakt, że w prasie brazylijskiej, która zawsze broni słusznego stanowiska Polski, niekiedy, jak w właśnie obecnie w »Correio do Povo«, wrogom Polski udało się przemycić napastliwy, tendencyjny artykuł.

BRAK DOZORU SZKOLNEGO PRZYCZYNA NIESZCZĘŚLIWYCH WYPADKÓW

Z kolonii Amolafaca donoszą nam, że zdarzył się tam niedawno następujący, nieszczęśliwy wypadek: w czasie paury szkolnej, dzieci wspinają się na drzewka. Niodpowiednia ta dla dzieci zabawa skończyła się źle, bo jedno z dzieci, 11-letni Czesław Przepiórski spadł z wysokości 3 metrów tak nieszczęśliwie, że potłukł się poważnie, i z powodu obrażeń wewnętrznych zmarł wkrótce.

Podobnych wypadków, spowodowanych — jak mówią rodzice — niedozorem szkolnym, zdarzyło się na tejże kolonii aż trzy.

KURYTYBA KONFERENCJE I PRZEMOWY P. RADCY PANKIEWICZA

P. Michał Pankiewicz, Radca Emigracyjny wygłosił w ubiegłą niedzielę w gmachu Tow. »Fadusz Kościuszko« w Kurytybie konferencję o wychodźstwie polskim w Brazylii, zaś w ubiegły wtorek, wieczorem, P. Radca Pankiewicz wygłosił konferencję o »Montanji Peruwiańskiej«.

Niezmiernie ciekawe te konferencje zgromadziły licznych słuchaczy.

Po konferencjach, p. Radca Pankiewicz poruszył szereg aktualnych spraw kolonii kurytybskiej i parańskiej, jak: Centralny Związek Polaków w Brazylii, ułatwienie i zachęcanie młodzieży polskiej do wstępowania do polskich organizacji sportowych, sprawa budowy domu »Sarmacji«, w którym także mieścić się będzie Kolegium im. Henryka Sienkiewicza wysłanie młodzieży szkolnej na studia do Polski i wiele innych podobnych spraw.

EGZAMIN I ZAKOŃCZENIE ROKU SZKOLNEGO W KOLEGIUM IMIENIA HENRYKA SIENKIEWICZA

W ubiegłym tygodniu odbywały się egzamina w Kolegium im. Henryka Sienkiewicza. Egzaminom przysłuchiwali się p. Dr. Kazimierz Downarowicz, Konsul R. P., p. Michał Pankiewicz, Radca Emigracyjny, oraz wielu innych gości interesujących się Kolegiumem.

P. Radca Pankiewicz wyniósł — jak to sam oświadczył — jak najlepsze wrażenie z egzaminów, którym się przysłuchiwał przez cały czas egzaminów, a nawet sam rzucał pytania.

Również p. Radca Pankiewicz oświadczył, że Kolegium im. Henryka Sienkiewicza stoi w zupełności na wysokości swego zadania i wyraził swoje uznanie tak dla Zarządu jak pp. profesorów Kolegium.

W piątek odbyło się w Kolegium uroczyste rozdanie świadectw i nagród.

Z okazji tej uroczystości urządzili wieczorek na który złożyli się śpiewy chórowe, gra zes-

połu smyczkowego i deklamacje.

Nowy rok szkolny znacznie się w Kolegium 8 stycznia 1931 roku.

»SALVO-CONDUCTOS«

Szef policji komunikuje, że zaświadczenia tak zwane »Salvo-conductos« wymagane przy wyjściu z miasta, które już są wydane osobom, są ważne aż do 20 listopada.

WOLNO SPRZEDAWAĆ PIWO.

Szef Policji, ze względu na to, iż w browarach ulokowane są poważne kapitały, które mogą przynieść uszczerbek dla przemysłu i robotników, postanawia, że wolno jest podawać piwo w lokalach, które mają koncesje przy zachowaniu następujących przepisów:

a) Bary, restauracje, hotele i inne lokale, które mają koncesje, mogą sprzedawać i podawać klientom piwo i szopsy; zakazana surowo jest nadal sprzedaż innych napojów alkoholowych.

b) Sprzedaż piwa i szopsa w zakładach powyżej wymienionych jest dozwolona w dniu powszednim tylko do 19 godz., a w niedzielę do 17 godz.; poza temi godzinami mogą być podawane napoje tylko z powodu jakiejś przy-czyny.

c) Kupcy i właściciele takich zakładów mają obowiązek zapobiegać nadużyciom, któreby mogły być wywołane przez klientów z powodu nadmiernej picia, oraz są odpowiedzialni za podobne nadużycia, któreby miały miejsce w ich lokalach. Są również zobowiązani nie podawać piwa i szopsa, tym osobom, które już okazują swój stan nietrzeźwy, a nadto mają obowiązek zawiadamić policje o wypadkach opilstwa, któreby miały miejsce w ich lokalach.

d) Kupcy i właściciele, którzy przestąpią którykolwiek z tych przepisów, będą karani grzywną od 50\$000 do 100\$000 i karą więzienia od jednego do czteru miesięcy (Art. 398 Kodeksu Karnego).

e) Osoby, które będą znalezione w stanie jawnego opilstwa będą karane więzieniem od 15 do 30 dni. (Art. 396 Kodeksu Karnego).

ZAKAZ GIER HAZARDO-WYCH

Szef Policji, pułkownik Viagas wydał zakaz uprawiania gier hazardowych na terytorjum całego Stanu. Zakaz ten obejmuje wszystkie gry hazardowe, które uprawiano czy to w wolnym powietrzu, czy to w domach publicznych, czy też nawet w klubach zamkniętych.

Przestępujący zakaz będą surowo karani.

KONTRAKT Z »MATADOURO MODELO« W KURYTYBIE UNIEWAŻNIONY.

Prefekt miasta Kurytyby, p. Joaquim Pereira de Macedo wydał dekret, który rozwiązu-

je kontrakt z osławionym »Matadouro Modelo«, którego właścicielami byli pp. Adherbal Cardoso i Affonso Moreira.

Właściciele »Matadouro Modelo, którzy przed rewolucją szyskanowali drobnych rzeźników uciążliwymi formalnościami, z chwilą wybuchu rewolucji uciekli pozostawiając »Matadouro Modelo« bez opieki i narażając ludność miasta na brak dostawy mięsa.

Dlatego też nowy prefekt miasta nałożył najpierw na właścicieli »Matadouro Modelo« karę, za niefunkcjonowanie i niedotrzymanie kontraktowych zobowiązań; w wysokości 1000\$000 dziennie, a obecnie po miesiącu rozwiązał kontrakt z »Matadouro Modelo«.

Kalendarz »LUDU«

w cenie po 2\$000 za egzemplarz można nabyć w Redakcji i u Panów Agentów »Ludu«.

Rio de Janeiro. PIĘKNA MYŚL

Kolonja ceareńska w Rio de Janeiro postanowiła założyć w Rio »Dom Juavez Tavora«, w którym znajdą przytułek i opiekę ceareńczycy, którzy znajdują się w nędzy.

Piękna to jest myśl uczczenia wielkiego generała północy.

ZAPROWADZANIE OSZCZĘDNOŚCI.

Prezydent Getulio Vargas w celu uproszczenia wydatków zmniejszył liczbę dyrektorów Banco do Brasil a tak samo i pensje dyrektorów Banku. W ten sposób rząd zaoszczędzi 4500 kontów.

DROBNE WIEŚCI

— W Rio aresztowano Joakima Guimaraes Machado, sekretarza Moreiry Machado.

— Ks. Kardynał Sebastião Leme złożył wizytę Prezydentowi Getulio Vargas'owi.

— W Rio prezydent zamianował Mario Brandt'a dyrektorem »Banco do Brasil«.

To i owo

— W Santa Felicidade pod Kurytybą włoszka Rosa Scurcini żona Affonsa Scureoini z powodu niesnasek domowych usiłowała popełnić samobójstwo, wbiłając sobie nóż do piersi.

— Na drodze do Castelhanos zderzyły się dwa auta ciężarowe, w katastrofie poniósł śmierć Jan Bertwina, robotnik Towarzystwa »Força e Luz do Paraná«.

Zakończenie Roku Szkolnego

w szkołach Sióstr Rodziny Marij w Kurytybie

Dnia 7-go listopada odbędzie się zakończenie roku szkolnego i wystawa robót ręcznych w szkole Sióstr przy ulicy Paula Gomes.

W szkole przy ulicy Aquidabam odbędzie się zakończenie roku szkolnego dnia 10 listopada t. j. w poniedziałek, w którym to dniu odbędzie się uroczyste nabożeństwo w kościele polskim o 7 i pół godz. na intencję Rodziców posyłających dzieci do tychże szkół i na podziękowanie.

Zaprasza się uprzejmie Swan. Rodziców tak na nabożeństwo, jak i na zakończenie roku szkolnego w naszych szkołach.

Wystawa robót w szkole przy ulicy Aquidabam została odłożona na miesiąc grudzień. Dzień wystawy będzie późnej ogłoszony. Zarząd szkoły.

Iskierki z całego świata.

— Pomiędzy Warszawą a Łodzią założono w Polsce pierwszy podziemny kabel dla telefonów.

— Deficyt skarbu angielskiego w pierwszym kwartale roku bieżącego wynosi 81 milionów funtów szterlingów.

— Policja amerykańska poszukuje od kilku dni sześciu tajnych radiowych stacji nadaw-

czych, które służą do komunikacji przemysłnikom alkoholu.

— Mistrz Ignacy Paderewski wyjechał z Europy do Stanów Zjednoczonych na okęcie »Paris«. W Ameryce Paderewski projektuje dać 70 koncertów.

— Na Wyspie Sumatra w rzekach rozmnożyły się niesłychanie licznie krokodyle. Gady te zagrażają poważnie zwierzętom domowym, a nawet ludziom.

— W Ameryce Północnej w Stanie New-Jersey wydano taką prawo: kto jedzie z szybkością przekraczającą ustaloną normę, kto jedzie po zakazanych drogach, stawia samochód w niedozwolonym miejscu lub naraża życie innych, tego auto zostaje na miejscu przez policjantów... spalone!

— W Stanach Zjednoczonych jest jeden robotnik na 20 bez pracy; zaś w pośród kobiet pracuje na swe utrzymanie 10 milionów kobiet.

— Na wyspie Jamajce odbyły się manifestacje przeciw wypuszczeniu na tę wyspę Chinczyków i Syryjczyków.

— Włochy zostały nawiedzone trzęsieniem ziemi, które poobiągnęło śmierć kilkudziesięciu osób i ogromne straty materialne.

— Franoja posiada więcej złota niż potrzebuje, bo Bank Francji posiada obecnie 52 i pół procent pokrycia złota na znajdujące się w obiegu pieniądze papierowe. Ustawa zaś określa, że potrzeba tylko 35 procent

Absolwenci Kolegium imienia H. Sienkiewicza w Kurytybie składają jaknajserdeczniejsze pozdrowienie p. Dr. Kazimierzowi Downarowiczowi Konsulowi Rzeczypospolitej Polskiej za miłe upominki, rozdane im z okazji ukończenia Kolegium, oraz Oczelodnym pp. Profesorom Kolegium za trudy i prace, których nie szczędzili w ciągu 3-letnich Kursów w Kolegium w okolicy ich wykształcenia.

CHESŁAW PRZEPÍÓRSKI

11-letni syn p. Kazimierza i Alfrejdy Przepiórskich zmarł zaopatrzony Ostatnimi Świętymi Sakramentami w dniu 14 go września na Aucla Faca, ku wielkiemu strapieniu rodziców.

Tym wszystkim, którzy odprowadzili s. p. Zmarłego na miejsce wiecznego spoczynku składamy serdeczne »Bóg zapłać«.

Rodzina Przepiórskich

Uwaga:

Firma ALBANO BOUTIN & Cia ma Caixa Postal 332 a nie jak ogłoszono błędnie w Kalendarzu Świątecznym 323.

Obchód Narodowy w Campinie

Towarzystwo »Swit« i Koło Młodzieży w Campinie, mun. Araucaria urządzają dnia 9-go listopada (w niedzielę) po południu obchód narodowy na pamiątkę odrodzenia Polski i powstania listopadowego.

Przemówienia, deklamacje, chór młodzieży, licytacja, loteria fantowa, sznurasko. Przygrywać będzie własna orkiestra dęta.

Początek o godzinie 2 ej, koniec o 5 1/2. Wieczorem o godzinie 8 i pół przedstawienie, a po przedstawieniu zabawa taneczna.

Grana będzie wesoła sztuka jednoaktowa pod tytułem »Niesboszczyk z przy-padku«.

Zapraszamy serdecznie Rodaków z Kurytyby i okolicy.

Odjazd kamionjonów z wycieczkowiezami o 10-jej rano przy ulicy Barão do Serro Azul 191. Powrót do Kurytyby o godz. 6-jej i 10 i pół wieczorem.

PATRONAT POLSKI

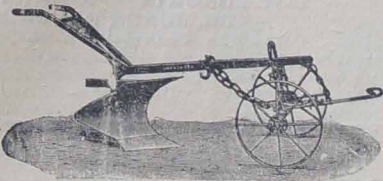
Patronat dostarcza bezpłatnie w każdej chwili robotników, rzemieślników i innych pracowników wszelkiej kategorii. Panów pracodawców prosimy o zgłaszanie zapotrzebowania.

Patronat jest czynny codziennie od godziny 8 ej rano do 8-jej wieczorem przy ulicy Dr. Pedrosa 169 — Telefon 1411

ROBOTNICZY do Castelhanos i do robót przy budowie telefonu potrzebni są. — Zgłaszać się w Patronacie Polskim przy ulicy Dr. Pedrosa 169 — Telefon 1411.

Koloniści

DOŚWIADCZENI
W ROLNICTWIE
UŻYWAJĄ TYLKO
MASZYN OD
FIRMY:

Casa Hackradt
CURITYBA, Rua 15 de Novembro 502.

CAIXA POSTAL 420.

Drożdż suche, (najlepsze europejskie do wypieku CHLEBA, PĄCZKÓW, CIĄSTEK, PIWA i t. p.)

Gwarantowane! Tanie!

Znajdują się we wszystkich sklepach.

Jedyni reprezentanci **A. Buchner & Cia.**
Rua 15 de Novembro 457 piętro, Sul

SKŁAD NASION I JARZYN w składzie

SE MENTEIRA

Travessa

Oliveira Bello Nr 33

A. H. & Cia

Wyrabia bukiety wianki, rysunki do ogrodów i parków.

Nasiona świeże i gwarantowane; wysyłamy pocztą i koleją na całą Brazylię. — Ceny niskie

ADWOKAT

Dr. Izidor J. Brzeziński

Dyplomowany przez Uniwersytet Parański i były Promotor, przyjmuje wszelkie sprawy cywilne, handlowe i kryminalne a specjalnie sprawy inwentarowe, podziały i odgraniczenia ziemi, wypadki przy pracy, ściągania długów; przepisy kontraktów, obrona w sądzie przysięgłych oraz inne sprawy tak w rządzie stanowym jak i federalnym.

Biuro i rezydencja:

RUA CONSELHEIRO BARRADAS 185
CAIXA POSTAL 565 — CURITYBA — PARANÁ

Cuda przyrody brazylijskiej
Szlachetne kamienie. — Wodospady. — Stare miasto.

Ks. W. Szymbor, którego Cytelnicy »Lud« znają dobrze tak z głoszenia misji, jak i z świetnych artykułów, które zamieszczał w naszym piśmie, powróciłszy do Polski urzędza odczyty, i pisze artykuły o tem co widział w Brazylii.

«O jeden z jego artykułów, drukowanych w »Ilustrowanym Kurjerze Odczytaniom«.

W wielu miejscowościach w Brazylii znajdują się, choć w niewielkiej ilości, na drogach, w polach, w lasach, zwłaszcza zaś nad rzekami kryształowy kwarcu górnego.

Najwięcej jest tych kamieni w Rio Grande do Sul, w Barro, w Guarany, w S. Feliciano, zwłaszcza zaś w dorzeczu Uragwaju. Podróżnicy są ciągle pod wrażeniem błyszczących kryształów, a zwłaszcza w Tres Aroios, leżąca wśród górskiej okolicy. Dzieciokolewki się spójrzy, wszędzie kryształy. W ogrodzie Siostr Franciszkanek tej miejscowości rabaty ujęte są kryształami. Trawnik przed kościołem wyłożony ametystami bladej Nad Urugwajem zdarzają się i turmaliny, topazy oraz akwamaryny.

Szczególnie jednak spotyka się wszędzie całe bryły ametystów. Jedne w kulach całych lub rozbitych, inne w gniazdach, na kawałach pięknych agatów osadzone. Kryształy ametystów różnej wielkości, od drobnutkich do okazałych. Jedne blade, inne silnie fioletowe. Wśród tego mnóstwo agatów o przeróżnych użytkownikach. Wprost nie chce się wierzyć, że mogą istnieć bogate złoża cennych kamieni.

Koloniści polscy często znajdują kwarcy i ametysty, ale nie wiedzą, co z tem robić i nie przywiązują do nich żadnej wagi. Niemieckimi emigrantami i ich ka-

mykami zaś zainteresowali się Niemcy europejscy i nauczyli ich cenę skarby ziemi brazylijskiej. Posyłano je do szlifierni w Idar i Oberstein zrazu jako obciążenie puisto wracających statków. Potem powstał regularny handel. Idar i Oberstein stał się najważniejszym punktem handlu szlifowanych ametystów i agatów na Europę środkową, a roczny import surowych kamieni z Rio Grande do Sul jest wartości 1,500 000 \$000.

Brazylija ma bardzo dużo wodospadów. Wzdłuż wybrzeża ciągnie się wysokie pasmo górskie Serra do Mar, z szczytem w Paranie najwyższym Marumby na 1510 m. Od Serra do Mar ku oceanowi Atlantykemu góry nagle, gwałtownie z wyżyn opadają do poziomu morskiego, a z gór wszędzie wytryskają sikawki i wodospady. Na samym wstępie do Parany, kiedy jedzie się z portu Paranaíba do Kurityby kolejka górską jest się oczarowaną panoramą, jedną z najpiękniejszych w świecie, a wśród przepysznych widoków na niebotyczne góry, czarne lasy i przepaściste kotliny, tu i tam z północnym z skał wypadają strumienie i z zawrotnych wyżyn staczają się spienione, z hukiem na kamienie.

Na zachód od Serra do Mar rozciąga się olbrzymi płaskowyż, nachylony ku wielkiej rzece Rio Parana. Wszystkie niemal rzeki południowych Stanów, płynące z płaskowyżu obierają tędy drogę do oceanu, znacznie dalszą. Mało rzek tych, które w krótkim

biegu wprost wpadają do Atlantyku. Rio Ivahy, Piquiry, Iguassú zanoszą swoje wody do Rio Parana. Ale ponieważ wyżyna parańska dość znacznie pochyła się ku rzece Parana, dlatego też rzeki ku krętych swoich drogach tworzą mnóstwo kaskad, wodospadów i progów skalistych. Dopływy ich, również mają wiele wodospadów znacznej wysokości. Taki Rio dos Patos lub Rio S. João, poboczne rzeki Ivahy, spadają pod Prudentopolis z wysokości 17 i 80 metrów. Do najszlachetniejszych i najpiękniejszych zjawisk przyrody należą wodospady »Sete Quedas« rzeki Parana i liczne wodospady rzeki Iguassú w Stanie Parana, a w Stanie Sta Catharina tworzą Rio Pirahy, niedaleko miasta Joinville, wodospad 310 metrów wysokości, rzeki zaś Rio Novo i Rio Corrêa po 200 metrów.

Również silnym zainteresowaniem turystów cieszy się niezwykły fenomen natury, jakim jest Villa Velha czy Stare Miasto.

Droga do tej miejscowości prowadzi przez kamyki po lekko falującej równinie. Zdala robi ono wrażenie ruin średniowiecznej twierdzy z sterczącymi ku niebu basztami. Zbliża się olbrzymie masy skał o przeróżnym kształcie i układzie. Jedne podobne do walących się wież i baszt, inne do zrównanych domów i zamczysk. Tu dwie skały pochylają się ku sobie i wzajemnie się podpierają przed upadkiem, tam odosobniony gład ogromny podobny do Sfinksu; wewnątrz Miasta Starego ulica i uliczki, bramy szerokie i furtki ciasne.

ADWOKACI
Dr. J. Berquo S. Coelho
Dr. Jan Grabski
Rua 15 de Novembro 413. —
1-ro andar — sala 7
CURITYBA — Paran — Bras!

Syfilis i Reumatyzm
ELIXIR 914

Używając go zauważa się po kilku dniach:
1) Krew czysta, wolną od wszelkich nieczystości i dobry stan zdrowia.
2) Zniknięcie pryszców, egzem, wrzodów, swędzenia, ran jęczących i t. p.
3) Zniknięcie zupełne **Reumatyzmu**, bólów w kościach i bólu głowy.
4) Zniknięcie objawów syfilitycznych i wszelkich niedomagań spowodowanych przez syfilis.
5) Zoladek i kiszki w doskonałym stanie bo »Elixir 914« nie atakuje żołądka nie zawiera joduretu.
Jest jedynym lekiem czyszczącym krew, które posiada świadectwa szpitali, tudzież specjalistów w chorobach oczu i żołądkowych usi te syfilitycznym.

Najszlachetniejszy środek wzmacniający przeciw blednicy, osłabianiu, rozcirowi nerwów.

Dostawcy: **A. Buchner & Cia**
Rua 15 de Novembro 451
Caixa postal 407 — Telef. 238 —
CURITYBA

Przedsiębiorcy i Kupcy ogłaszają się w »LUDZIE«.

Nowa Kolonja Polska w Sengés

Kolonja nasza nie zwalając na ciężkie czasy kryzysu rozwija się. Gorszy to nowe rodziny przyjeżdżają ze wszystkich stron Brazylii a nawet Ameryki Połnocnej.

Dlaczego? Dla tego, że przedewszystkiem ziemia są zupełnie legalne; w 1922 roku był pomiar sądowy zatwierdzony przez Najwyższy Trybunał państwowy: niech więc każdy pamięta, że ziemia, gdzie był pomiar sądowy są zupełnie legalne, można je kupować z pełnem zaufaniem bez obawy utracenia swoich ciężko zapracowanych oszczędności, a dalej, że ziemia ta są co do jakości pierwszej klasy, równo, bez kamieni, z dogodnym dojazdem najdalej w 12-stu kilometrach od miasta i stacji kolei żelaznej **SENGES**, gdzie wszystko można sprzedać po dobrej cenie i za gotówkę.

Można sadić z dobrym skutkiem nie tylko kukurydzę i fiton, ale bawełnę, trzcinę cukrową, alfafa. Tak samo ziemię tą z łatwością można orać pod pszenicę, żyto, kartofle, ryż, które się bardzo dobrze udają i mają wielki zysk. Warunki spłaty ziemi są dogodne: wstępne pół ceny kupna, a jeżeli ktoś zapłaci dwie trzecie, ten dostaje tytuł własności, a resztę spłaca proporcjonalnie przedawa 1sta bez procentu, a jeżeli ktoś zapłaci wszystko z góry, ten na każde 10 alz kierów dostanie jeden akier ziemi za darmo.

Cena za akier od 800\$000 do 400\$000; akier jest prawie 2 i pół hektara albo cztery morgi polskie, bo ma 24,200 metrów kwadratowych; sprzedajemy wszelką ilość ziemi.

Ziemia nasza są położone we wschodnio-połnocnej części Parany, przy samej granicy Stanu São Paulo przy kolei żelaznej z Rio Grande i Kurityby do **São Paulo**, blisko **Itararé** a więc w ruchliwej części Parany.

Jechać należy z południowych Stanów przez **Ponta Grossa** 298 kilometr od stacji **SENGES** a ze São Paulo linja Sorocabana Via **Itararé do Sengés**.

Adres dla listów:

Sr. Boleslau Charko — Sengés — Paran — Brasil

APTEKA „TIRADENTES“

Aptekarz: **KUNO KLEEMANN**

Kurityba — Praça Tiradentes 37 — Telefon 1084

Bogaty skład nowo sprowadzonych artykułów drogerijnych i aptekarskich, krajowych i zagranicznych, perfumarii, mydełek, artykułów gumowych, aniliny i t. d. — Recepty lekarskie wykonuje się sumiennie i po cenach umiarkowanych.

W aptece tej udziela kilku lekarzy porady lekarskie.

MÓW SIĘ PO POLSKU.

„A Vencedora“

Fabryka cukierków i karmelków w najlepszych gatunkach i w papierki owijanych.

Cukierki malanowe, kokosowe, mętowe, cytrynowe, ananasowe, truskawkowe, bananowe, mleczne i gumowe. — Prócz tych są jeszcze inne gatunki specjalne, nowego formatu, które w każdej chwili można nabyć po cenach bardzo przystępnych. — Uprasza się Szañ. Rodaków o łaskawe prakowanie się ze są najtaniej i najlepsze w Kuritybie. **FRANCISZEK LACHOWSKI**
Curityba — Rua Cabral N 451 — Curityba

Ozas był budowniczym. W epokach dawnych poziom całego Miasta. Oparę kilometrów od Villa Velha, tuż przy fazendzie Coronela Brasilio Ribas, jest inny karyps przyrody. W głąb ziemi idzie lejkiwałe wydrążenie. Głębka lejka wynosi może jakie 100 metrów, a średnica górnego obwodu jakie 20 — 25 metrów. Na dnie lejka woda. Kiedy się dokładnie przypatrzyć w powierzchnię wody, widać, że płytnie i pod ziemią, odpływa do Lagoa jeziora odległego stamtąd o kilkanaście kilometrów.

Z São Feliciano

W niedzielę dnia 21 września po raz pierwszy zawiłał do nas naczelny instruktor P. Seweryn Maciszewski.

Po nabożeństwie X. Konstanty Zajkowski przedstawił go kolonistom licznie zebranych przy kościele.

Zacny nasz gość witając zebranych kolonistów w podniosłych słowach przedstawił doniosłość znaczenia Zjazdu Polaków z Zagranicy oraz Centralnego Związku Polaków w Brazylii. Następnie zwiędził warsztaty rymarskie i stolarskie oraz salełkacką, gdzie Siostry Franciszkanki prowadzą naukę tkania kilimów. Potem raczył przyjąć udział w wspólnym obiedzie w gronie przesów towarzyszy i nauczycieli.

Na zakończeniu pierwszego dnia wizyty naszego gościa odbyła się wspólna narada na temat utworzenia kolegium polskiego w najbliższej przyszłości na kolonji São Feliciano. P. profesor Maciszewski obiecał poprzeć sprawę założenia kolegium przy towarzystwie »Postęptembardziej, że w zarejestrowaniu tegoż jest zastrzeżenie że w

razie rozwiązania lub upadku Towarzystwa majątek tegoż przeszedłby na rzecz Konsulatu Polskiego.

W poaiedzialek dnia następnego p. profesor Maciszewski zwiędził szkoły w miasteczku a we wtorek w towarzystwie księdza K. Zająkowskiego, zwiędził szkoła na linjach: Towarzystwa św. Jana Kantego, Adama Mikiewicza, i św. Stanisława Kostki. W środe z powodu niepogody nie były zwiędzane szkoły Towarzystwa św. Izydora, Białego Orła i św. Jaka. W czwartek miałem zaszczyt towarzyszyć p. profesorowi Maciszewskiemu do szkoły Towarzystwa Ks. Józefa Poniatowskiego. Przed odjazdem p. profesor Maciszewski obiecał odwiedzić nas na początku przyszłego roku.

Stanisław Bujnowski
Sekretarz Ogólna Naukowielkiego.
São Feliciano 20 września 1930

TO PRAWDA.
— Panie policjancie, czy aby ta ulica spokojna?
Policjant: — Oczywiście ja tu stał, gdyby się tu gdzie bili!

Czytelniku! Poradz sąsiadowi, aby zamówił sobie »Lud«.

Pierwszy zorzędny Polski Skład Artykułów Spożywczych Władysława Józefa Brzezińskiego

przy RUA IGNACIO LUSTOZA 41, róg RUA DUQUE de CAXIAS
Każdy chce kupić dobrze i tanio a zwłaszcza w czasie kryzysu. Otóż w moim składzie można kupić tanio i dobrze artykuły spożywcze jak: **cukier, mąkę, ryż, ziemniaki**, otręby i dużo innych artykułów w ten zakres wchodzących. — Najrozmaitsze napoje krajowe i zagraniczne. — Narzędzia kuchenne: stółowe; narzędzia do uprawy ogrodów.
Posiadam artykuły tylko w najlepszym gatunku i sprowadzam je bez pośredników za gotówkę i dlatego mogę sprzedawać je bardzo tanio. Proszę odwiedzić mój skład.
Władysław Józef Brzeziński

Jaką linią okrętową jeździć do Polski? --- Tylko „Chargeurs Reunis” i „Sud Atlantique”

Dlaczego? Bo tanio, szybko, luksusowo i wygodnie

KOMPANIA OKRĘTOWA PODEJMUJE SIĘ SPRZEDAŻY BILETÓW BEZPOŚREDNIO DO KAŻDEGO MIASTA W POLSCE i odwrotnie bilety zamada z Polski do Brazylii

JEDNOLITA TRZECIA KLASA.

Stała bezpośrednia komunikacja z polskiego portu Gdynia z Brazylią i Argentyną.
Doskonała organizacja przy sprowadzaniu rodzin ze wszystkich miast Europy Centralnej a szczególnie z POLSKI.
Informacje w języku polskim i brazylijskim udziela wyłączny PRZEDSTAWICIEL NA PARANĄ:

P. TEOFIL G. VIDAL

Curityba -- Rua 15 de Novembro 605 Paran

Polski Hotel BRASIL

położony w pobliżu dworca kolejowego. Piękne i wygodne pokoje wynajmuje się z utrzymaniem. — Przyjmuje się stolowników. Obiady wysyła się do domu. W każdym czasie są do nabycia ciepłe i zimne potrawy, oraz doborowe trunki i szuska. Kuchnia doskonała. Ceny od 6\$ do 15\$ dziennie; na dłuższy czas bierze się taniej. Automobil na dworcu. Telefon 822 — Rua Floriano Peixoto 722 — Curityba.
Właściciel: **Leopold Rejniak**.

Drzewo do Budowli

Ludovic Buhner, który posiada skład drzewa przy **Rua Visconde de Guarapuava N 171**, zawiadania swoich Szan. Odbiorców, że jeszcze jeden **Tartak** objął na dobrych warunkach i dlatego zniżył cenę na drzewie aby zadowolić klientów.
W powyżej wspomnianym składzie znajdują zawsze budowlane, stolarze i ciesielskie drzewo heblowane i nie obrabione różnego rozmiaru i różnej jakości po cenach niskich. — Specjalny skład desek na suity, podłogi i inne wyroby.

Mebłe Luksusowe Mebłe Malowane

w różnych kolorach. — Geny niesłychanie niskie.

CASA DALL STELLA

Rua CAN. LOPES 261 i 263 CURITYBA

Dr. CARLOS MOREIRA, Lekarz. Specjalnie leczy oczy, uszy, nos i gardło. — Konsultorium: Pharmacia Corrêa, Rua Marechal Floriano N 184. — Telefon 319. Od godziny 3-ciej do 5-tej. Rezydencja: Rua Visconde de Nacar 58 — Telefon 888.

Hotel Guanabara

Rua Barão do Rio Branco 378 w KURITYBIE
Polska kuchnia. — Mówi się po polsku smaczne zimne i ciepłe obiady i kolacje. — Obsługa uprzejma.

Casa de Saude „São Francisco”

DOM ZDROWIA — KLINIKA PRYWATNA

DR. JORGE MEYER FILHO

Rua São Francisco N 25 — Curityba.

Specjalność: operacje, leczenie chorób kobiecych, pomoc przy porodach, zastosowanie sztucznego pneumothora x przy osobach cierpiących na płuc. — Nowoczesny aparat Roetgens. — Diatermia. — Sztuczne ultra fioletowe, promienia słoneczne, Zystokopja i t. d. — Przyjmuje od godziny 10-ej do 11 nót od 1-5

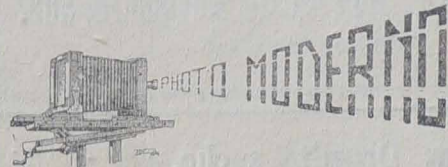
Największy Polski Zakład Fotograficzny w Brazylii PHOTO „MODERNO”

KABZA I MAJEWSKI

Curityba, Rua São Francisco 64, w pobliżu Praça Coronel Eneas

Wykonuje się zdjęcia wszelkiego rodzaju.

Reprodukuje, powiększenie do naturalnej wielkości i zdjęcia na wyjazd.

Specjalność portrety węgiel, sepija, akwarele, pastele i olejne PRACA GWARANTOWANA.

CASA IDEAL

ALBERTO E. ELIAS

Rua José Bonifacio 81 — caixa p. 209

znana ta i solidna firma postanowiła w dzisiejszym ciężkim czasie dać ogromną zniżkę w cenach na obuwie marki **Ideal**, które posiada w wielkim wyborze. Buciki damskie likwiduje po cenach od 10\$ w górę. Posiada ich bardzo dużo. Uprasza się naszych klientów o zwiedzenie naszego składu, bez obowiązku kupienia i przekonanie się o najniższych cenach w mieście.

NASZE FILJE: **Kurytyba — Joinville — Blumenau.**

Uprasza się naszych klientów o zwiedzenie naszego składu, bez obowiązku kupienia i przekonanie się o najniższych cenach w mieście.

SKŁAD MEBLI

Firmy:

JAKÓB KOZIEŃ

RUA SÃO FRANCISCO 64

Sprzedaje się meble: szafy, krzesła, łóżka, kołyski, stoły, kredensy szafy, kuchenne, sofy, kanapki i t. p. powyżej wspomniane sprzęty wykonuje się na zamówienie. Ceny są bardzo niskie

S'mierć Mrówkom

FORMICIDA w proszku jest jedynym środkiem, obronnym, waszych ogrodów i pól przeciw atakom mrówek. Używa się bez ognia i bez wszelkich przygotowań.

Można kupić we wszystkich sklepach. Dostawca na Stan:

Jan Woźniak

Rua Commandador Araujo 271 CURITYBA

Napoje bez alkoholu z ATLANTYKI: Guarana — Ginger Ale — Sinalco — Agua de meza i różne gazozy

Telefon 790 i 791. — Deposito Cidade — Telefon 709

Prawo „lynchu” Tłum sędzi, tłum karze

W ostatnich czasach mogli posłyszeć często czytelnicy wiadomość, że oburzony tłum zlynchował na ulicy jakąś osobę znienawidzoną.

Wielu napewno nie wie dokładnie co oznacza to słowo „lynchować” a już napewno niewiele zna początki i w jaki sposób wytworzył się ten dziwny zwyczaj wymierzania sprawiedliwości: tak, bo lynch jest nie czym innym, jak wymiarem sprawiedliwości, w którym przestępca sędzi tłum i karze tłum. Zwyczaj ten nazwano nawet „prawem lynchu.”

SKĄD SIĘ WZIAŁ ZWYCZAJ „LYNCHU”?

Uzeni mówią, że początkiem prawa „lynchu” jest miasto Lynchburg w stanie Wirginja. Zaehwycające to miasteczko, znane obecnie ze wspaniałego tytoniu, dawniej zaś z doskonałej okowity, posiada istotnie imponujące sądy, których władze słynęły w całych Stanach Zjednoczonych z szybkiego wydawania wyroków i surowości.

Kiedy się przebywa w Stanie Karoliny południowej, spotkać można na ścianach starych domostw surową twarz mężczyzny, noszącego białą perukę, tak popularną u przedstawicieli władzy XVII stulecia. Ludzie mówią: To jest właśnie sędzia John Lynch. Studenci uniwersytetu Columbia, stolicy Karoliny południowej, opowiadają, że istotnie kraj ich przed 250 laty został najechany przez różnych opryszków i bandytów. Zapanował straszny te-

ror. Sądy były zgola bezzilne. Wówczas to, aby skończyć z bandytyzmem, obywatele Stanu wybrali na naczelnego sędziego Johna Lyncha, dając mu prawo bezwzględne wyrokowania w każdej sprawie kryminalnej. Lynch ściśle wykonał to uprawnienie. Każdy schwytyany zbrodniarz był natychmiast sądzony, każdy zaś osadzony zawisał na szubienicy.

Wszyscy dołąd są przeświadczeni, że w ciągu tych nieubłaganych egzekucyj Lynch nie popełnił ani jednej pomyłki. Jeśli osobnik, stający przed nim, nie został schwytyany na gorącym uczynku, odsyłano go natychmiast do sądu zwykłego. Podejmował się on sądenia tylko takich zbrodniarzy, których wina najmniejszej nie ulegała wątpliwości. Przytem czuwał osobiście, aby najdalej w pół godziny po ogłoszeniu wyroku skazaniec zawisał na szubienicy. Dzięki temu w ciągu trzech lat oczyścił cały kraj, oze-god dokonawszy, usunął się w zacisze domowe.

TEUM SEDZIA — WYDAJE ŚMIERĆ LUB WOLNOŚĆ.

W innych Stanach, a więc w Colorado, Nevada, Kalifornia — to znaczy w okolicach, gdzie obyczajnie były bardzo twarde, sądy zaś daleko, — tłumy same organizowały lynch. Dokonywały tego jednak z przestrzeganiem pewnych form. Dział jeszcze opowiadają bardzo żywo polomkowie wielkości tych tanów, jak Staki wymiar sprawiedliwości wyglądał.

Zazwyczaj mordercę przypro-

wadzano na plac publiczny, dokola gromadziły się tłumy, które wybierały przewodniczącego. Ten poddawał najpierw do przegłosowania wnioski, czy zbrodniarza należy sądzić, czy też za-czekać, aż przybędą władze. Gdy tłum wypowiedział się za osądeniem natychmiastowym, przewodniczący przystępował do śledztwa, wzywał świadków, poczem zadawał sakramentalne pytania, czy ktoś z publiczności nie chce się podjąć obrony oskarżonego. Jeśli się zgłaszał adwokat, słuchano go w milczeniu do końca, poczem następowało wyrokowanie głosami. Nie było tam wiele do wyboru, oskarżonego czekała śmierć albo wolność. Decydowała o tem większość przez podnoszenie rąk. Gdy przeważył wniosek za śmiercią, skazanca w ciągu pół godziny wieszano.

Nie trzeba jednak sądzić, że obrządki te zawsze były przestrzegane. Nie są one przestrzegane nawet dziś w Stanach Texas czy Wirginja, gdzie przystępują do zlynchowania murzyna, który powiedzmy uduślił jakąś białą kobietę. Procedura takiego samosądu jest niezwykle krótka. Jednakowoż nigdzie niema w Stanach Zjednoczonych takiego samosądu, jeśli tylko sprawiedliwość działa tam szybko i nieubłaganie.

KOGO DZIŚ TEUM LYNCHUJE?

Wypadki stosowania prawa „lynchu” zdarzają się niekiedy także poza Ameryką Północną i w innych krajach, gdy naprzykład zbrodniarz zostanie schwycony na gorącym uczynku zwłaszcza, gdy dopuścił się występku okrutnego, niesłychanego, ścinającego krew w żyłach swoją zgrozą. Taksamo ludność ucieka się

do prawa „lynchu”, wobec tych którzy „ufni w swe mocnej stanowisko” nadużywają swej władzy i ciemiężą naród. Gdy miara zle-

go przebierze, uoiskany naród się zrywa i niekiedy sam wymiera sobie sprawiedliwość na szych gnębiocielach.

CUDOWNNA DZWONNICA

Niedawno w jednej z małych miejscowości angielskich. Stoke Poges, wieczorem zgromadził się wielki tłum ludzi przed kościołem. Nie działa się nic osobliwego, tylko z wieży kościelnej rozlegał się głos dzwonów, który płynął w dal, ponad wioską...

Ale oto nagle, ku niezmiernemu zdziwieniu tłumy, dźwięk dzwonów zaczął się mnożyć, wibrować na różne niesłyszane tutaj tony, łączący się z szeregiem niewidzialnych dzwonek w piękne harmonie, niby pieśni, niby niebiańskie jakieś śpiewy... Oto słychać harmonie dzwonów Westminsterkich, a znów za chwilę słynne dzwony Yorku grają potężną pieśń... Ludzie oniemieli z zachwyty i zdziwienia... To cud prawdziwy!

Ta zagadka wkrótce się wyjaśniła. Miejscowy ksiądz, radio-amator płatał swoim parafianom wspaniałego figla. Oto zainstalował on na dzwonnicy gigantofon (głośnik) Marconiego, ustawił tam doskonały gramofon z amplifikatorem radiowym i nadał słynne koncerty dzwonów nagrane na płyty gramofonowe. Złudzenie było zupełne.

Zaiste, nieograniczone możliwości zastosowań powstają przed tworami geniuszu Marconiego! Kto wie, czy nie należałoby ogłosić konkursu na pomysły nowych zastosowań urządzeń radiogłośnikowych Marconiego. Świat małego, przestrzeni znika, eter rozbrzmiewa tysiącami głosów, światła same zapalają się i gasną o tysiące kilometrów...

Śmiech to zdrowie

W SĄDZIE.

Oskarżony: — On mnie raz w dysk, ja nie... on drugi, ja nie! On mi... piaty, ja...
Sędzia: — Hola... a cóż tam z tym trzecim i czwartym razem?
Oskarżony: — Trzeci i czwarty, to ja mu oddawałem, panie sędzio, za ten pierwszy i drugi...

ODGADE.

Syn młokos do ojea: — Ciekawy jestem, skąd mi się wzięła farba zielona na paleach?
Ojciec: — Pewno się drapał po głowie...

ZABOBONNA.

Matka: — O, la Boga, Bartek, będzie nieszczęście, bo mi zając drogę przebiegł.
Bartek: — Eesel oo tam mamula gadaja? zającowi będzie gorzej, bo mu baba bez drogi przesza...

DOLARY.

Tato, jak można odróżnić fałszywego dolara od prawdziwego?
— Bardzo łatwo. Prawdziwy dolar kosztuje \$300 a fałszywy dwa lata „kadej”...

NA KOLONJI

PODSŁUCHANE

— Czemuż kumie tocy smutni jesteście? — dyła Maciej siedzącego przed wendą Wojciecha.
— A bo to ten nowy rząd zakazał pić a „jo” niby „zwycząjny”, i sucho mi w gardle.
— A to przecie na pragnienie maie gazoze, kapile...
— He, he (pogardliwie) gazoze pić... żeby trzy dni słodko było w „gbie”.